

Bruxelles, den 11.3.2015
COM(2015) 117 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

**Fritagelser indrømmet af medlemsstaterne i medfør af forordning (EF) nr. 1371/2007
om jernbanepassagerers rettigheder og forpligtelser**

Anvendelsen af forordning (EF) nr. 1371/2007 om jernbanepassagerers rettigheder og forpligtelser: Fritagelser indrømmet af medlemsstaterne i medfør af forordningens artikel 2

INDLEDNING

Den 3. december 2009 trådte Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1371/2007 af 23. oktober 2007 om jernbanepassagerers rettigheder og forpligtelser¹ ("forordningen") i kraft. Dens formål er at beskytte jernbanepassagerernes rettigheder i EU, især i tilfælde hvor rejsen bliver afbrudt, og at forbedre kvaliteten og effektiviteten af jernbanernes passagertrafik.

Principielt gælder forordningen for al passagertrafik med jernbane i EU, men for at lette indfasningen af dens regler tillader den medlemsstaterne at fritage indenlandsk passagertrafik med fjerntog. Nær- og regionaltrafikken har en særlig karakter, og derfor tillader forordningen også medlemsstaterne at fritage personbefordring med jernbane i byer, forstæder og regioner.

Forordningens artikel 2 giver således følgende fritagelsesmuligheder:

1. Artikel 2, stk. 4: Indenlandsk personbefordring med jernbane i en periode på fem år, der kan forlænges to gange (dog ikke fritagelse fra de bestemmelser, der er anført i artikel 2, stk. 3).
2. Artikel 2, stk. 5: Personbefordring med jernbane i byer, forstæder og regioner (dog ikke fritagelse fra de bestemmelser, der er anført i artikel 2, stk. 3).
3. Artikel 2, stk. 6: Passagertogsforbindelser eller rejser, hvoraf en betydelig del finder sted uden for EU, i en periode på højst fem år. Sådanne fritagelser kan fornyes.

I henhold til artikel 2, stk. 7, skal Kommissionen forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om fritagelser, som medlemsstaterne har indrømmet i medfør af artikel 2, stk. 4, 5 og 6.

I. STATUS FOR FRITAGELSER

Fra forordningens ikrafttrædelse den 3. december 2009 til udgangen af den første femårsperiode den 2. december 2014

Overordnet set er der i øjeblikket fire medlemsstater, der anvender alle forordningens bestemmelser, mens 22 har givet fritagelser i forskelligt omfang. I denne rapport ses der nærmere på medlemsstaternes udbud af forskellige former for passagertrafik med jernbane.

¹ EUT L 315 af 3.12.2007, s. 14.

1. Passagertogstrafik, der drives på nationalt plan (indenlandsk fjerntrafik, by-, forstads- og regionaltrafik)

I den første femårsperiode kan der skelnes mellem følgende typer fritagelser i medlemsstaterne²:

1) *Hele forordningen anvendes, ingen fritagelser*

Kun fire medlemsstater har besluttet at anvende hele forordningen uden at give fritagelser: *Danmark, Italien, Nederlandene og Slovenien*.

2) *Al trafik fritaget (indenlandsk fjerntrafik, by-, forstads- og regionaltrafik)*

Fem medlemsstater har vedtaget at udnytte alle fritagelsesmulighederne, så det kun er de obligatoriske bestemmelser, der finder anvendelse, jf. forordningens artikel 2, stk. 3³: *Bulgarien, Frankrig, Irland, Letland og Rumænien*.

3) *Delvis fritagelse*

- **Fritagelse efter trafiktype (indenlandsk fjerntrafik eller by-, forstads- og regionaltrafik)**

- *Fritagelse af indenlandsk fjerntrafik, men ikke by-, forstads- og regionaltrafik*

Tre medlemsstater har fritaget indenlandsk fjerntrafik, men ikke by-, forstads- og regionaltrafik: *Belgien, Tjekkiet og Rumænien*.

- *By-, forstads- og regionaltrafik fritaget, men ikke indenlandsk fjerntrafik*

Fem medlemsstater har ikke fritaget indenlandsk fjerntrafik, men kun by-, forstads- og regionaltrafik: *Østrig, Finland, Tyskland, Luxembourg og Sverige*.

- **Fritagelser efter kravtype (dvs. pr. artikel)**

- *Fritagelse af visse trafikforbindelser fra visse artikler*

Belgien har kun fritaget indenlandsk fjerntrafik fra bestemmelserne i bilag II, del II, om ret til oplysninger på rejsen. *Spanien* har kun fritaget indenlandsk fjerntrafik fra artikel 27 om en klageordning.

- *Fritagelse af al indenlandsk trafik fra flere artikler*

² Malta og Cypern har ikke passagertog.

³ I henhold til artikel 2, stk. 3, finder artikel 9, 11, 12, 19, artikel 20, stk. 1, og artikel 26 anvendelse på alle former for personbefordring med jernbane i hele EU.

Ni medlemsstater har givet fritagelser fra bestemte artikler: *Kroatien*⁴, *Estland*, *Grækenland*, *Ungarn*, *Polen*, *Portugal*, *Spanien*, *Slovakiet* og *Det Forenede Kongerige*.

2. Grænsekrydsende trafikforbindelser til og fra tredjelande

Ti medlemsstater har i medfør af artikel 2, stk. 6, givet en enten generel eller delvis fritagelse, der gælder for passagertogsforbindelser eller rejser, hvoraf en betydelig del finder sted uden for EU: *Bulgarien*, *Kroatien*, *Estland*, *Finland*, *Grækenland*, *Ungarn*, *Letland*, *Litauen*, *Polen* og *Rumænien*. Dermed har alle lande med trafikforbindelser over grænsen til og fra tredjelande fritaget disse forbindelser fra anvendelse af forordningen på deres område.

3. Andre forhold

De fleste af de medlemsstater, der har fritaget indenlandsk fjerntrafik, har fritaget den fra bestemmelserne i artikel 8, 10, 13, 15, 17 og 18. De fleste af de medlemsstater, der har fritaget by-, forstads- og regionalbanernes persontrafik, har fritaget den fra bestemmelserne i artikel 8, 10, 15, 16, 17 og 18. Medlemsstaterne har ikke pligt til at begrunde fritagelserne konkret, men de skal gives på et gennemsigtigt og ikke-diskriminerende grundlag. Det synes klart, at der hovedsagelig er givet fritagelser fra de artikler, der kan anses for at være de økonomisk mest byrdefulde, dvs. dem, der handler om forskudsbetaling i tilfælde af ulykker (artikel 13), om erstatningsansvar ved forsinkelser, for sen ankomst til videre trafikforbindelser og aflysninger og dermed om refusion, erstatning og assistance (artikel 15, 16, 17 og 18). Også artikel 8 (om rejseoplysninger) og 10 (om informations- og reservationssystemer) kan være byrdefulde eller dyre, hvis det kræver nyt eller renoveret rullende materiel eller nye IT-systemer at efterleve deres bestemmelser.

Denne oversigt viser, at fritagelserne, især for indenlandsk trafik, har ført til et kludetæppe af forskellige rettigheder for jernbanepassagerer i EU, fordi der gælder forskellige nationale lovgivninger, når der ikke er et enkelt sæt passagerrettigheder i EU. Allerede i konklusionerne i rapporten af 14. august 2013 til Europa-Parlamentet og Rådet om anvendelsen af forordningen⁵ bemærkede Kommissionen, at "den omfattende brug af fritagelser [er] en alvorlig hindring for opfyldelsen af forordningens mål", som er at forbedre kvaliteten og effektiviteten af jernbanernes passagertrafik. Fritagelserne i medlemsstaterne hindrer etableringen af lige konkurrencevilkår for jernbanevirksomheder overalt i EU. De gør det også uklart for jernbanepassagererne, hvilke rettigheder de har, og hindrer dem i at udnytte deres rettigheder i fuldt omfang.

Sidst i rapporten gengives en sammenfattende oversigt over fritagelserne som situationen var i november 2014⁶.

⁴ Kroatien blev medlem af EU den 1. juli 2013. Kroatien har vedtaget fritagelser, som gælder fra tiltrædelsesdatoen og frem til udgangen af den første femårsperiode efter forordningens ikrafttræden, dvs. til den 2.12.2014.

⁵ COM(2013) 587 final af 14.8.2013.

⁶ Listen over fritagelser bygger på oplysninger fra medlemsstaterne.

II. UDSIGTER FOR PERIODEN EFTER 3. DECEMBER 2014

Rapporten ser også på den fremtidige anvendelse af forordningen og især på udsigten til, at medlemsstaterne viderefører fritagelserne. De oplysninger, medlemsstaterne har sendt Kommissionen, viser, at situationen ikke vil ændre sig væsentligt efter den 3. december 2014. Kun fem medlemsstater forventer at ville anvende forordningen uindskrænket, mens 21 vil fortsætte med fritagelser af forskelligt omfang.

Medlemsstaterne kan videreføre fritagelserne efter forordningens artikel 2, stk. 4 og 6, men skal underrette Kommissionen om enhver forlængelse ud over den 3. december 2014. Det samme gælder for de ni medlemsstater, der har valgt en femårig fritagelse for by-, forstads- og regionaltrafik i medfør af artikel 2, stk. 5, med mulighed for fornyelse⁷.

I denne forbindelse har Kommissionen spurgt medlemsstaterne, hvilke hensigter de havde om at indskrænke eller forlænge fritagelserne⁸.

Af de modtagne oplysninger fremgår det, at fire medlemsstater agter at reducere antallet af artikler, der er omfattet af fritagelser i den næste femårsperiode: *Belgien, Bulgarien, Estland og Polen*. I *Belgiens* tilfælde betyder det fuld anvendelse af forordningen på al jernbanepassagertrafik.

12 medlemsstater agter at fastholde deres fritagelser i endnu en femårsperiode: *Østrig, Frankrig, Finland, Tyskland, Grækenland, Kroatien, Ungarn, Litauen, Letland, Rumænien, Den Tjekkiske Republik og Slovakiet*. *Det Forenede Kongerige* meddelte, at det vil forlænge de eksisterende fritagelser foreløbig for at gennemføre høringer og en undersøgelse i løbet af 2015, inden det afgøres, om fritagelserne skal forlænges eller helt eller delvis ophæves. *Danmark, Italien, Nederlandene og Slovenien* anvender allerede hele forordningen.

Sverige, som ikke tidligere havde specificeret, hvilke fritagelser der skulle gælde for by-, forstads- eller regionaltrafik, har nu underrettet Kommissionen om sine planer om at fritage disse tjenester fra visse artikler i forordningen.

Selv om der stadig er medlemsstater, som endnu ikke officielt har givet meddelelse, jf. forordningens artikel 2, stk. 7, om enten fornyelse eller ophævelse af fritagelser, skønnes det, at der ikke vil komme nogen væsentlige ændringer i situationen med hensyn til anvendelse af forordningen på indenlandsk passagertrafik efter den første femårsperiode. For disse transportydelser vil der derfor højst komme en beskedne forbedring af beskyttelsen af passagerernes rettigheder efter forordningen. En lignende situation finder man med hensyn til internationale trafikforbindelser og rejser, hvor en betydelig del finder sted uden for EU.

Sammenfattende kan det siges, at medlemsstaterne har givet omfattende fritagelser i de første fem år, hvor forordning (EF) nr. 1371/2007 har været gældende, og i den nære fremtid er der kun udsigt til meget beskedne forbedringer. Lige vilkår for jernbanevirksomheder og et højt beskyttelsesniveau for passagerer i EU er således stadig langt fra at være en realitet.

⁷ Bulgarien, Kroatien, Estland, Grækenland, Ungarn, Irland, Letland, Portugal og Spanien.

⁸ Medlemsstater, der ikke har besvaret den uformelle rundspørge, er ikke med i den følgende opgørelse.

Forordning 1371/2007 om jernbanepassagerers rettigheder Sammenfattende oversigt - Oplysninger om nationale fritagelser (november 2014)

Land	Indenlandsk fjerntrafik			By-, forstads- og regionaltrafik			International trafik over EU's ydre grænser			
	Ja		Nej	Ja		Nej	Ja		Nej	
	Fritagelser	Tidsbe- grænsning		Fritagelser	Tidsbe- grænsning		Fritagelser	Tidsbe- grænsning		
Østrig			x	Bortset fra bestemmelserne i artikel 2, stk. 3, gælder der fritagelser fra art. 16 og 17, art. 18, stk. 4, art. 28 samt art. 15 i sammenhæng med bilag I, kapitel IV, afsnit II: omkostningsgrænse på 80 EUR for hotel og 50 EUR for taxi (gælder ikke for personer med handicap).	ubegrænset				x	
Belgien	Bilag II, del II	5 år				x				x
Bulgarien	Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	5 år		Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	5 år		Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	5 år		
Tjekkiet	Art. 8, 10 og 17, art. 18, stk. 2, litra a) og b), art. 18, stk. 3, bilag I, art. 7, stk. 2, litra b), art. 17, stk. 2, litra b), art. 24, stk. 3, litra b), art. 32 samt bilag II	5 år				x				x
Kroatien	Art. 13, 15, 16, 17, 18, 25 og 28	indtil 3.12.2014; forlænges måske	x	Art. 13, 15, 16, 17, 18, 25 og 28	indtil 3.12.2014; forlænges måske	x	Art. 13, 15, 16, 17, 18, 25 og 28	indtil 3.12.2014; forlænges måske		x
Danmark			x			x				x
Estland	Art. 8 og 10, art. 13, stk. 2, art. 15, 16 og 17, art. 18, stk. 2, 4 og 5, art. 20, stk. 2, art. 21, 22, 23, 24 og 25	indtil 3.12.2014		Art. 8 og 10, art. 13, stk. 2, art. 15, 16 og 17, art. 18, stk. 2, 4 og 5, art. 20, stk. 2, art. 21, 22, 23, 24 og 25	indtil 3.12.2014		Art. 8 og 10, art. 13, stk. 2, art. 15, 16 og 17, art. 18, stk. 2, 4 og 5, art. 20, stk. 2, art. 21, 22, 23, 24 og 25	indtil 3.12.2014		
Finland			x	For så vidt angår regionaltrafik inden for Helsinki-regionen (Helsinki-Kirkkonummi, Helsinki-Karjaa, Helsinki-Vantaankoski, Helsinki-Riihimäki, Helsinki-Lahti og Lahti-Riihimäki) og kun i forbindelse med art. 10 og 17 samt art. 18, stk. 2, litra a) og b)	ubegrænset		Kun forbindelser til og fra Rusland.	5 år (indtil 12/2014)		
Frankrig	Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	indtil 3.12.2014; forlænges måske		Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	ubegrænset					x
Tyskland			x	Art. 8, stk. 2, art. 15-18 (ændringer), art. 18, stk. 2, litra a), art. 27, stk. 3, art. 28, art. 29, stk. 1, første punktum, for trafik, der hovedsagelig drives på grund af sin historiske betydning eller som turistattraktion	ubegrænset					x
Grækenland	Art. 13, 15, 16, 17, 18, 25 og 28	5 år		Art. 13, 15, 16, 17, 18 og 28	5 år		Art. 13, 15, 16, 17, 18 og 28 for så vidt angår trafik til Serbien, andre lande via FYROM og Tyrkiet.	5 år		
Ungarn	Art. 8, stk. 2, art. 10, stk. 1, 2 og 4, art. 17, art. 18, stk. 2, litra a) og b), art. 18, stk. 5, art. 21, stk. 1, og art. 23	5 år		Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	5 år		Art. 10, stk. 1, 2 og 4, art. 18, stk. 2, litra a) og b), art. 18, stk. 5, art. 21, stk. 1, og art. 23	5 år		
Irland	Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	5 år		Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	5 år		<i>ikke relevant</i>			
Italien			x			x				x
Letland	Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	5 år		Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	5 år		Gælder ikke for forbindelser mellem stationer i Letland og tredjeland.	5 år		
Litauen	Art. 8, stk. 2 og 3 (bilag II), art. 13, 21, 22, 23 og 24 finder ikke anvendelse	indtil 3.12.2014				x	Alle bestemmelser finder ikke anvendelse på internationale jernbaneforbindelser, når disse forbindelser drives uden for en EU-medlemsstat, herunder mindst et planmæssigt stop	5 år		
Luxembourg			x	Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	ubegrænset					x
Nederlandene			x			x				x
Polen	Alle forordningens bestemmelser undtagen art. 4, 5, 7, art. 8, stk. 1, art. 9, 11, 12, 16, 19, art. 20, stk. 1, art. 21, stk. 2, art. 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 og 29. For trafik med Ekspres-, InterCity-, Express InterCity-, EuroCity- og EuroNight-tog anvendes også forordningens artikel 13 og 17	indtil 3.12.2014; forlænges måske		Alle forordningens bestemmelser undtagen art. 4, 5, art. 8, stk. 1, art. 9, 11, 12, 16, 19, art. 20, stk. 1, art. 21, stk. 2, art. 22, 23, 24, 26, 27, 28 og 29	ubegrænset		Alle forordningens bestemmelser undtagen art. 4, 5, 7, art. 8, stk. 1, art. 9, 11, 12, 16, 19, art. 20, stk. 1, art. 21, stk. 2, art. 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 og 29. For trafik med Ekspres-, InterCity-, Express InterCity-, EuroCity- og EuroNight-tog anvendes også forordningens artikel 13 og 17	indtil 3.12.2014; forlænges måske		
Portugal	Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte, samt art. 8, 10, 13-17, art. 18, stk. 2, art. 20, stk. 2, art. 27 og 28 samt bilag I, art. 6-14 og art. 32, bilag II og bilag III • Portugal bekræfter sin hensigt om at anmode om disse fritagelser	5 år		Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte, samt art. 8, 10, 13-17, art. 18, stk. 2, art. 20, stk. 2, art. 27 og 28 samt bilag I, art. 6-14 og art. 32, bilag II og bilag III	5 år					
Rumænien	Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	5 år		Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	ubegrænset		x	5 år		
Slovenien			x			x				x
Slovakiet	Art. 8, 13, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 25, 28	indtil 3.12.2014; forlænges måske		Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	ubegrænset					x
Spanien	Art. 27	5 år; forlænges måske		Art. 10	ubegrænset					x
Sverige			x	endnu ikke afgjort	5 år					x
Det Forenede Kongerige	Alle forordningens bestemmelser undtagen de i artikel 2, stk. 3, anførte	5 år		Forbindelser uden licens iht. direktiv 95/18/EF. Det vil i hovedsagen sige visse lokale by- og forstadstog	ubegrænset					x

Note: Denne liste over fritagelser bygger på oplysninger fra medlemsstaterne og er dermed ikke et synspunkt eller en forpligtelse fra Europa-Kommissionens side.